

ACORD
privind comemorarea bărbăției și eroismului popoarelor
statelor-membre ale Comunității Statelor Independente în
Marele război pentru apărarea patriei din anii 1941-1945,
Dușanbe, 3 septembrie 2011

Statele-membre ale Comunității Statelor Independente, denumite în continuare Părți,

conducându-se de principiile și normele recunoscute ale dreptului internațional în domeniul umanitar, Convențiile de la Geneva din 12 august 1949 și Protocoalele adiționale din 8 iunie 1977, tratatele internaționale și deciziile aprobate în cadrul Comunității Statelor Independente (în continuare - CSI),

considerând că popoarele statelor-membre CSI au avut o contribuție decisivă în victoria asupra fascismului,

exprimându-și dorința de a păstra și comemora bărbăția și eroismul popoarelor statelor-membre CSI în Marele război pentru apărarea patriei din 1941-1945,

au convenit asupra următoarelor:

Articolul 1

În scopurile prezentului Acord, termenii de mai jos au următorul sens:

comemorare - activitate care vizează păstrarea omagiului pentru militari cazuți în luptă, bărbăția și eroismul lor, nemijlocit legată de amenajarea, păstrarea și întreținerea mormintelor și monumentelor de război, desfășurarea operațiunilor de căutare în scopul de a identifica mormintele de război neînregistrate și a datelor personale despre militari cazuți în luptă, pentru formarea în temeiul acestora a bazei de date electronice, precum și întreprinderea măsurilor suplimentare în conformitate cu legislația națională a Părților;

militarii cazuți în război – cetățeni ai fostei URSS, din componența Forțelor armate sovietice, detașamente de partizani și alte formațiuni antifasciste, persoane care au lucrat în spatele frontului, cazuți în război și înmormântați în timpul acțiunilor de luptă în Marele război pentru apărarea patriei din 1941-1945, în captivitate, precum și care au decedat în rezultatul acestor consecințe în spitale, inclusiv în timpul de după război, pe teritoriile Părților;

morminte de război – locuri de înhumare a militarilor, inclusiv morminte individuale și frățești, cimitire sau sectoare din cimitire, pe teritoriul Părților;

monumente de război – construcții memoriale și alte construcții, monumente, memoriale, locuri comemorative, teritorii și obiecte legate de evenimentele Marelui război pentru apărarea patriei din 1941-1945, situate pe teritoriile Părților;

morminte de război neînregistrate - locuri de înhumare (de deces) a militarilor și victimelor civile ale războiului, neluate la evidență în conformitate cu legislația națională a Părților;

amenajarea mormintelor de război – îngrădirea locurilor de înhumare și instalarea semnelor comemorative, pietrelor funerare, monumentelor sau altor construcții memoriale sau reparația și restaurarea lor, precum și alte măsuri necesare;

întreținerea mormintelor și monumentelor de război și îngrijirea acestora – asigurarea păstrării mormintelor și monumentelor de război, menținerea lor în stare bună;

operațiuni de căutare - o forma de comemorare, prin identificarea mormintelor de război neînregistrate și osemintele decedaților neînțuși sau dispăruți fără veste în timpul apărării patriei, pentru reînțumarea ulterioară a acestora, precum și stabilirea numelor decedaților și celor dispăruți fără veste pentru comemorarea lor.

Articolul 2

Părțile întreprind măsuri coordonate în vederea dezvoltării în continuare a cooperării umane pentru comemorarea bărbăției și eroismului popoarelor statelor-membre CSI în Marele război pentru apărarea patriei din 1941-1945 și în aceste scopuri:

desfășoară activități pentru păstrarea memoriei militarilor căzuți în război, întreținerea și amenajarea mormintelor și monumentelor de război;

continuă operațiunile de căutare, asigură înmormântarea militarilor căzuți în război cu onoruri militare;

asigură diseminarea faptelor nemuritoare despre eroismul popoarelor statelor-membre CSI în Marele război pentru apărarea patriei din 1941-1945;

perfecționează mecanisme juridice de cooperare pentru realizarea prezentului Acord.

Articolul 3

Părțile în rezolvarea chestiunilor legate de identificarea, înregistrarea, amenajarea și întreținerea mormintelor și monumentelor de război, precum și exhumarea osemintelor militarilor căzuți în război și reînțumarea lor, se conduc de prezentul Acord și legislația națională a Părții, pe teritoriul căreia se află acestea.

Părțile, în cadrul desfășurării activităților de comemorare a bărbăției și eroismului popoarelor statelor-membre CSI în Marele război pentru apărarea patriei din 1941-1945, țin seama de tradițiile naționale, religioase și alte tradiții ale popoarelor statelor-membre CSI, inclusiv de inscripțiile de pe mormintele și monumentele de război.

Articolul 4

Părțile asigură protecția și păstrarea mormintelor și monumentelor de război, situate pe teritoriile lor.

Amenajarea mormintelor de război nou identificate se face în locurile descoperirii osemintelor sau, dacă este imposibil, în alte locuri, demne de comemorarea militarilor căzuți în război.

Articolul 5

Părțile contribuie la identificarea, înregistrarea, amenajarea, întreținerea mormintelor și monumentelor de război, situate pe teritoriile lor, și îngrijirea lor, precum și soluționarea chestiunilor legate de exhumarea, mutarea osemintelor militarilor căzuți în război și reînhumarea lor.

Părțile se informează reciproc despre prezența, locul, starea mormintelor și monumentelor de război și fac schimb de liste nominale, alte date personale despre militarii căzuți în război și locul înhumării lor, precum și de alte informații, legate de realizarea prezentului Acord.

Articolul 6

Părțile asigură desfășurarea operațiunilor de căutare, înhumarea militarilor căzuți în război cu onoruri militare, întreprind măsuri necesare pentru înregistrarea mormintelor de război pe teritoriile sale.

Părțile pot desfășura activități comune pentru efectuarea operațiunilor de căutare, reînhumare a osemintelor militarilor căzuți în război, amenajarea și întreținerea mormintelor de război.

Finanțarea activităților comune, întreprinse în cadrul prezentului Acord, se efectuează în baza înțelegerilor adiționale între Părți.

Articolul 7

Părțile asigură în conformitate cu legislația sa națională acordarea în folosință gratuită și pe termen nelimitat a loturilor de teren pentru mormintele și monumentele de război existente și cele nou amenajate.

Părțile, în interes reciproc, se informează cu privire la amenajarea mormintelor de război pe noi loturi de teren, efectuarea reînhumării osemintelor militarilor căzuți în război, mutarea monumentelor militare.

Articolul 8

Exhumarea osemintelor militarilor căzuți în război în scopul transmiterii lor Părții interesate se efectuează exclusiv la demersul Părții interesate și cu acordul Părții, pe teritoriul căreia se află osemintele, în conformitate cu legislația sa națională.

Notificările reciproce se transmit de către Părți prin canale diplomatice.

Articolul 9

Părțile își asumă cheltuielile pentru întreținerea și îngrijirea mormintelor și monumentelor de război, situate pe teritoriile lor.

Fiecare Parte, în temeiul înțelegerilor reciproce, poate de asemenea efectua pe cont propriu lucrări de îmbunătățire și întreținere a mormintelor și a monumentelor de război, situate pe teritoriile altor Părți. Finanțarea unei astfel de activități se stabilește prin negocieri aparte între Părți.

Cheltuielile de exhumare, transportare și reînhumare a osemintelor militarilor și victimelor civile căzuți în război, precum și amenajarea mormintelor de război, inclusiv cele nou identificate, sunt acoperite de către Partea, la cererea sau decizia căreia aceste lucrări sunt efectuate.

Articolul 10

Părțile în conformitate cu legislația sa națională facilitează accesul liber al cetățenilor Părților la mormintele și monumente de război, aflate pe teritoriul lor.

Articolul 11

Părțile întreprind măsuri de prevenire și combatere a incidentelor de vandalism și profanare a mormintelor și monumentelor de război.

Cheltuielile pentru repararea daunelor, aduse mormintelor și monumentelor de război, în privința cărora au fost comise acte ilegale, le suportă Partea, pe teritoriul căreia acestea au avut loc, în conformitate cu legislația sa națională.

Articolul 12

Părțile, în conformitate cu legislația sa națională, cooperează cu asociațiile (organizațiile) obștești, care funcționează pe teritoriul lor, în vederea comemorării militarilor căzuți în război, inclusiv prin ajungerea la unele înțelegeri privind desfășurarea activităților concrete în cadrul prezentului Acord.

Articolul 13

Fiecare Parte stabilește autoritatea împuternicită, care va realiza prezentul Acord, despre care va fi informat depozitarul concomitent cu notificarea despre îndeplinirea procedurilor interne, necesare intrării lui în vigoare.

În cazul schimbării denumirii autorității împuternicite, Partea respectivă informează despre aceasta depozitarul în decurs de 30 zile.

Autoritățile împuternicite ale Părților nemijlocit conlucrează pe problemele tehnice de realizare a prezentului Acord.

Articolul 14

Coordonarea activității autorităților împuternicite ale Părților pentru realizarea prezentului Acord se pune pe seama Consiliului de miniștri ai apărării al statelor-membre ale Comunității Statelor Independente.

În scopurile dezvoltării mecanismelor de cooperare pentru executarea sarcinilor, expuse în prezentul Acord, precum și examinarea chestiunilor, care necesită o decizie comună, Secretariatul Consiliului de miniștri ai apărării al statelor-membre ale Comunității Statelor Independente organizează ședințe periodice de coordonare ale reprezentanților autorităților împuternicite ale Părților (în continuare - ședință de coordonare).

Articolul 15

Diferențele dintre Părți, care apar la aplicarea și interpretarea prezentului Acord, se soluționează prin consultări și negocieri între Părțile interesate în cadrul ședinței de coordonare sau prin intermediul altei proceduri convenite de către Părți.

Articolul 16

Prezentul Acord nu afectează drepturile și obligațiile Părților, ce decurg din alte tratate internaționale, la care acestea sunt parte.

Articolul 17

Părțile de comun acord pot introduce modificări și completări în prezentul Acord, perfectate într-un protocol corespunzător, care este parte integrantă la acesta.

Articolul 18

Prezentul Acord intră în vigoare la 30 de zile de la data primirii de către depozitar a notificării a treia despre îndeplinirea de către Părțile semnatare a procedurilor interne, necesare intrării acestuia în vigoare.

Pentru Părțile, care au îndeplinit procedurile interne mai târziu, prezentul Acord intră în vigoare la 30 de zile din data primirii de către depozitar a documentelor corespunzătoare.

Articolul 19

Prezentul acord se încheie pentru o perioadă nedeterminată. Fiecare dintre Părți poate denunța prezentul Acord, printr-o notificare în scris expediată depozitarului cu o astfel de intenție, nu mai târziu de 6 luni înainte de denunțare și

îndeplinirea obligațiilor financiare și a altor obligații, apărute în perioada acțiunii Acordului.

Articolul 20

Prezentul Acord, după intrarea lui în vigoare, este deschis spre aderare oricărui stat-membru CSI prin transmiterea către depozitar a documentului de aderare.

Pentru statele care aderă prezentul Acord intră în vigoare la 30 de zile de la data primirii de către depozitar a documentului de aderare.

Întocmit la Dușanbe la 3 septembrie 2011, într-un singur exemplar original, în limba rusă. Exemplarul original se păstrează la Comitetul executiv al Comunității Statelor Independente care va remite, fiecărui stat semnatar al prezentului Acord, copia lui certificată.

Pentru Republica Azerbaidjan

Pentru Federația Rusă

Pentru Republica Armenia

Pentru Republica Tadjikistan

Pentru Republica Belarus

Pentru Turkmenistan

Pentru Republica Kazahstan

Pentru Republica Uzbekistan

Pentru Republica Kirghizia

Pentru Ucraina

Pentru Republica Moldova

DECLARAȚIA

**Republicii Moldova la Acordul
privind comemorarea bărbăției și eroismului popoarelor
statelor-membre ale Comunității Statelor Independente în
Marele război pentru apărarea patriei din anii 1941-1945,**

3 septembrie 2011

or.Dușanbe,

*“Cheltuielile financiare legate de implementarea prevederilor Acordului vor
fi efectuate în conformitate cu legislația Republicii Moldova”.*

Marian LUPU

**Președinte interimar
al Republicii Moldova**

REZERVA Ucrainei

la punctul 6 din ordinea de zi a ședinței Consiliului șefilor de state CSI

“La Acordul privind comemorarea bărbăției și eroismului popoarelor statelor-membre ale Comunității Statelor Independente în Marele război pentru apărarea patriei din anii 1941-1945”

or.Dușanbe

3 septembrie 2011

“Cu excepția primului alineat al Articolului 14”.

Președintele Ucrainei

V. F. Ianucovici